

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE E ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile : . . . . . 200 Lei
Particulari : . . . . . 160 Lei
Membrii Agrului . . . . . 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 1465/1937.

Concurs la parohii nou înființate.

Pentru complectarea parohiilor nou înființate și pentru cari prin Decizia On. Minister al Cultelor No. 47198/1937 s'a aprobat și salariul dela Stat : Oradea-Ioșia, Oradea-Grădini, Diosig, Ciocaia, Sălacea, Căpleni, Mofținul-Mare și Zălau II, precum și pentru parohia vacantă Șimian, publicăm concurs cu termenul de 15 Maiu crt.

Oradea, Șed. Cons. din 6 Aprilie 1937.

No. 1436/1937.

Preoții să nu facă politică dăunătoare ordinii publice.

Publicăm ordinul On. Minister de Interne comunicat Nouă cu următoarea adresă a Prefecturii județului Bihor :

»Prefectura județului Bihor. No. 4004/1937. Înalt Preasfințite Domnule Episcop. — Ministerul de Interne, Direcțiunea Generală a Poliției, cu ordinul No. 18617 din 24 Martie a. c., ne-a dat instrucțiuni în legătură cu menținerea ordinii publice și siguranței Statului. În acel ordin, între altele se dispune că preoții cari vor fi dovediți că desvoaltă o activitate politică dăunătoare ordinii publice, depășind cadrul atribuțiilor lor profesionale și promovând o doctrină sau un program politic cu caracter de ațăfare sau de încălcare a legilor autorității, vor fi considerați infractori de rând și tratați în consecință. Spre a preîntîmpina pe viitor orice acte din partea preoților, cari nu cadrează cu situația lor de slujitori ai bisericii și prin care ar contribui la știrbirea autorității acesteia, — cu onoare rugăm Înalt Preasfinția Voastră, să binevoiască a pune în vedere tuturor preoților dispozițiunile ordinului Ministerului de Interne. Primiți, Vă rugăm Înalt Preasfințite Stăpâne, expresiunea sentimentelor noastre de înaltă stimă și respect. Oradea, 31 Martie 1937. Prefect Băncilă ss.»

Preoții noștrii, cari în totdeauna au fost la înălțimea chemării lor și au fost susținătorii și apărătorii ordinii și ai autorității și de acuma înainte își vor face datoria de a combate toate curente, cari tind să nimicească ordinea publică și să știrbească siguranța Statului.

Aceia, cari uitându-se de misiunea lor, totuși ar desvolta o activitate dăunătoare ordinii publice, vor avea să suporte consecințele legale și vor fi sancționați și din punct de vedere canonic.

Oradea, 7 Aprilie 1937.

No 1211/1937.

Combaterea alcoholismului.

On. Minister al Muncii, Sănătății și ocrotirilor Sociale în grija sa de a combate alcoholismul, a luat inițiativa de a înființa în toate comunele câte o filială a Ligii »Temperanța« și apoi și prin alte mijloace (conferințe, broșuri, tablouri instructive, radio etc.) să lupte contra alcoholismului.

În această acțiune atât de importantă din punct de vedere moral, național, social și sanitar, preoții în urma misiunii lor au să participe cu tot sufletul lor. De aceea îi invităm, ca și afară de amvon, de unde au să combată și păcatul beției, să dea tot concursul lor la toate inițiativile, cari urmăresc stărpirea alcoholismului.

Oradea, 7 Aprilie 1937.

No. 1229/1937.

Apărarea pădurilor.

On. Minister al Agriculturii și Domeniilor prin adresa sa No. 25993/1937 cere concursul preoțimei la acțiunea de a combate tendința de distrugere a pădurilor și la combaterea ignoranței populației în materie silvică.

Invităm deci Ven. Cler diecezan, ca în orice ocaziune : întruniri, conferințe, convorbiri particulare etc. să lămurească poporul asupra necesității și importanței pădurilor din toate punctele de vedere : social, higienic, economic și mai ales din punctul de vedere al apărării naționale.

Toți preoții vor pune toată stăruința pentru a demonstra tuturor la ce ne expunem prin distrugerea pădurilor și foloasele ce le avem prin refacerea și conservarea acestora și vor căuta să trezească în sufletul poporului dragostea conștientă și înțelegătoare față de pădure.

Oradea, 6 Aprilie 1937.

No. 1203/1937.

Educația religioasă a tinerilor premilitari

În legătură cu ordinele anterioare, publicate în Circularul Nostru No. 1964/1935 (Vestitorul No. 12), publicăm mai jos noul ordin Circular dat de Inspectoratul Pregătirii Premilitare, tuturor organelor de pregătire premilitară cu privire la educația religioasă a tinerilor premilitari. Frații Preoți sunt din nou îndemnați la cea mai strânsă colaborare cu organele conducătoare ale pregătirii premilitare, ca instrucția tinerilor să se facă în cel mai înalt spirit religios și național. În mod special vor îngriji, ca tinerii în toate Duminecile și Sărbătorile să-și poată îndeplini datorințele creștinești de a asculta Sf. Liturghie și predica. Pentru ca tinerii premilitari să asculte Sf. Liturghie și atunci când la Liturghia credincioșilor nu ar putea participa, preoților din subcentrele premilitare le dăm facultatea, ca atunci când premilitarii au marș sau din alte motive nu pot fi conduși la Liturghia credincioșilor pe lângă observarea celor de observat (Vezi Liturghierul cel nou pag. 228—229), să poată bina și să poată celebra pentru premilitari mai de vreme o liturghie separată.

»No. 29.700 din 13 III. 1937. Urmare la ordinul Nr. 20358 din 27 II. 1936 și Nr. 15099 din 20 X. 1936.

Art 1 din Legea Pregătirii Premilitare prevede că această pregătire are între altele, de scop, întărirea simțimintelor morale.

Fondul moral este adevărata forță de dezvoltare a unui popor, sentimentele morale fiind izvoare binefăcătoare de idei înalte și de idealuri dătătoare de putere și viață.

În războiul mai ales forța morală este factorul cel mai important de izbândă.

O națiune nu poate ajunge la unitate decât prin un fond de idei comune, la baza căreia stă religia.

Educația sufletului este fundamentul oricărei opere trainice. Biserica are primul rol de educator în viața socială: O temeinică educație nu poate fi decât aceea care se bazează pe spiritul religios.

Sfânta Scriptură este izvorul nesecat și curat de apă vie și adevărata busolă de îndrumări morale;

„Legea Domnului fără prihană, care întărește sufletele; Mărturia Domnului credincioasă care înțelepțește pruncii; Drepătățile Domnului drepte care veselesc inima; Poruncile Domnului strălucite care luminează orbii; Frica Domnului curată și judecata Domnului adevărată”.

Aceste precepte trebuiesc să formeze baza educației morale a tineretului nostru.

Biserica prin adevărurile sale eterne și prin morala sa plină de înțelepciune și dătătoare de viață, formează moralitatea individului și îi ridică demnitatea de om.

Credința și rugăciunea schimbă inimile și sufletele oamenilor în bine, oamenii credincioși având inima mai senină, sunt mai buni.

Singură biserica este în măsură să creeze omul moral desăvârșit; ea singură poate crea caractere morale care asigură o atmosferă de puritate și curățenie sufletească societății.

Biserica este forța de coeziune a unei națiuni,

Pentru Neamul Românesc biserica a avut în trecut un rol de căpetenie.

Principiul religios a fost baza întregii noastre evoluții istorice.

Biserica ne-a dat în vîlajia timpurilor puterea de luptă, ne-a format unitatea de limbă și simțire, ne-a păstrat tradiția și neamul.

Biserica a suferit și s'a bucurat odată cu nația românească Rădăcinile bisericei noastre sunt decl adânci și puternice și își trag seva dintr'un pământ ce le priește.

Credința noastră este amestecată cu pământul și țărana acestei țări; este dospită în cugetele și inimile noastre. Biserica trebuie să-și mențină și pe viitor rolul de educator în viața socială, nobilând cultura neamului și redându-i acel miros de tămâie al vechilor tradiții ce s'au format și cimentat sub streșinile învechite ale bisericuțelor noastre de lemn.

Datoria noastră este de a renoi legăturile cu trecutul și a relua firul tradiției noastre religioase.

Să căutăm să clădim cu puteri unite o nouă viață religioasă care să aibă la bază preceptele Sfintei Evanghelii.

Adevărata educație religioasă nu se poate decât în casa Domnului, unde mirosul de tămâie îmbinat cu cântările duhovnicești, cu sfaturile pline de înțelepciune ale Apostolului, cu pildele de o mare profunditate morală ale Evangheliei, cu sfaturile sănătoase din Cazanie sau din predica ocazională a preotului, creează acea atmosferă de misticism specifică bisericei creștine.

Cea mai bună și selectă conferință ținută într'o sală de școală sau de casă națională este departe a avea asupra sufletelor tinerilor premilitari efectul slujbei divine făcute în biserică.

Pentru acest motiv educația religioasă se va face pe cât posibil în biserică și numai prin slujitorii bisericei.

Șefii de centre și subcentre vor lua măsuri ca în fiecare Duminecă tinerii premilitari să meargă cu frontul la biserică. Se exceptează cazul când în anumite duminici instrucția s'ar face pe un teren prea depărtat de biserică.

În acest caz preotul va fi anunțat din timp spre a face un scurt serviciu divin sau o scurtă conferință, înainte ca premilitarii să plece din sat.

În orice caz indiferent de distanța la care s'ar găsi biserică față de terenul de instrucție, cel puțin din 2 în 2 ședințe, tinerii vor fi duși la biserică pentru slujba religioasă și predică.

Premilitarii vor intra în biserică înainte de a începe citirea Apostolului și vor rămâne până la Priceasnă.]

Intrarea în biserică se va face de toată lumea cu capul descoperit, fără cel mai mic sgomot, tinerii călcând în vârful picioarelor.

Șeful subcentrului va intra cel dintâi și va merge să sărute icoana, urmat de ceilalți tineri premilitari; instructorii vor intra cei din urmă.

În timpul celirei Sf. Evanghelii, la eșirea cu Sf. Daruri și la cântarea Heruvicului, premilitarii vor înghenunchia.

Plecarea din biserică se va face de asemenea în cea mai desăvârșită liniște.

Acolo unde este posibil, șeful subcentrului, în legătură cu preotul bisericei va aranja dintre premilitari un cor bisericesc.

Alegerea predicii este de resortul preotului, de acord cu șeful de subcentru, având ca ghid subiectele fixate deja de Sf. Patriarhie.

În orașele unde există Episcopii sau Mitropolii, Inspectorii Regionali sau Subinspectorii vor stabili cu Înalții Prelați, bisericile la care vor merge premilitarii, cum și restul detaliilor de procedare.

Pentru cei de alte religii decât ortodocși și greco-catolici cărora li se aplică prescripțiunile de față, subinspectorii premilitari vor lua înțelegere cu preoții respectivi asupra orei când urmează a fi trimiși la biserică, de dorit fiind a armoniza ca ora de plecare să fie aceeași pentru toți premilitarii. Se admite și o diferență de 15—20 minute.

Pentru musulmani, inspectorul regional al Comandamentului II Teritorial va lua înțelegere cu Muftii din orașele Constanța, Bazargic și Silistra asupra modalității executării serviciului divin la tinerii de acest rit.

Pentru evrei se va lua înțelegere de către subinspectorii regionali cu rabinii șefi.

În localitatea unde nu există biserică pentru toate riturile șefii de subcentre vor lua înțelegere cu preoții din comunele vecine asupra modalității de execuție a serviciului divin.

Prin modul cum s'au stabilit ședințele de instrucția tinerilor premilitari elevi de liceu, școli normale, școli comerciale, seminarii și universități, zilele de instrucție au fost fixate Miercurea și Sâmbăta după amiază.

Educația religioasă, care după normele indicate mai sus urmează a se face cu preferință în biserică, ar rămâne literă moartă.

La aceste subcentre educația suflătească inclusiv cea religioasă se face de către profesorii școlii în orele fixate în program.

Totuși, inspectorii și subinspectorii vor căuta ca prin înțelegere între șefii acestor subcentre și directorii școlilor să vadă care ar putea fi modalitatea ca tinerii premilitari să meargă Dumineca la biserică.

Inspectoratul Pregătirii Premilitare dorește ca între biserică și pregătirea premilitară să se stabilească înțelegerea cea mai desăvârșită. Preotul trebuie să fie privit ca un organ de conlucrare la opera de educație morală a pregătirii premilitare și ca atare trebuie să i se dea toată condescendența. Preotul nu trebuie socotit ca un subaltern al șefului de centru sau subcentru.

Chestiunile de importanță mai mică, care nu au putut fi prevăzute în prezentul ordin, li se lasă rezolvarea în seama Inspectorilor Regionali.

Oradea, 15 Aprilie 1937.

Inspectorul Pregătirii Premilitare:

General Nicolau Teodor. Șeful de Stat Major:
Colonel Corciu Ștefan.

1581/1937.

Sărbătoarea Sf. Gheorghe în 1937.

În acest an sărbătoarea Sfântului și Marelui Mucenic Gheorghe, fixându-se data Sf. Paști de 2 Mai, cade pe ziua de Vineri înainte de Florii și astfel ni se dă un caz de tot excepțional și în afară de prevederile tipiconale cuprinse în cărțile noastre bisericești.

Corul nostru episcopesc pentru a preveni orice nedumerire, ținând seamă, că în aceasta zi, fiind sărbătoare legată, preoții sunt datori să celebreze pentru credincioși și aceștia au îndatorirea de a asculta Sf. Liturghie, de comun acord a decis, că:

În ziua de 23 Aprilie crt., la sărbătoarea Sf. mucenic Gheorghe, să se officieze Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur, care va începe cu Inseratul din Vinerea Floriilor.

Deci în această zi nu se va oficia Liturghia înainte sfințitelor și nici nu se va muta serviciul Sf. Gheorghe pe Dumineca următoare.

Pentru deplina orientare a Ven. Cler dăm aci întreg tipicul acestei sărbători:

Joi seara la vecernie: Stihirile pe 8, ale Triodului din Joia a VI-a săpt. a postului 3, și ale sărb. 5. Mărire-Și acum dogmatica vers. 5. Intraf. Prochime-nul zilei. Paremiile Sărbătorii. Stihovna Sărbătorii. Mărire-Și acum din Triod. Troparul Sărbătorii. Mărire-Și acum a Născ. vers. 4.

Vineri La Mânecat: Troparele ca și Joi seara. Sedelnele Sărbătorii. Polileul cu Pripelele Sărbătorii. Antif. vers. 4. Evangh. Sărb. Catavasii: Deschidevoiu... Luminătoare Sărb. Laudele din Mineu. Mărire a Sărb. dela Laude. Și acum: Preabinecuvântată. Doxologia. Troparul Sărbătorii. *La Sf. Liturghie:* Liturghia Sf. Ioan cu vecernia. După obișnuitul început: Psalmul de seara și apoi Stihirile dela vecernia din Vinerea a a VI-a săpt. a Floriilor cu Mărire și acum din Strașnic. Intraf. cu Evanghelia. Lumină lină. Paremiile Strașnicului. Ectenia mică. Că sfânt ești. . . Trisagiul. Apostolul și Evanghelia Sărbătorii, și mai departe Liturghia Sf. Ioan.

Vineri vecernie nu este. La timpul vecerniei: După cinarul cel mic cu canonul zilei din Strașnic.

Oradea, 15 Aprilie 1937.

— **Arestarea fostului șef al siguranței sovietice.** În 1918, Lenin, după izbucnirea revoluției marxiste în Rusia a format o comisie de devotați a cărei scop era înlăturarea tuturor contrarevoluționarilor, a a acelor cari sabotează regimul instituit și descoperirea comploturilor. — Comisia a fost numită Cekă. Din 1918 ea a trimis milioane de oameni la moarte — după o judecată sumară — și alte milioane în Siberia. În 1927 ajunge în fruntea groaznicii instituții Jagoda — unul de intimii lui Stalin. Împărțind moartea și deportarea în toate părțile, el suprimă în mod sângeros revoluția celor 6 milioane de țărani cari se opuneau colectivizării; cu condamnării a ajutat muncile prevăzute în planul quinquenal, care a dat eșec pe toată linia. — Bănuț și arestat, — sunt câteva zile, — după o percheziție minuțioasă s'au găsit la »tovarășul« Jagoda — la acela care propovăduia că toți trebuie să aibă aceleași drepturi și datorii, toate bunurile să fie ale comunității, — cantități enorme de diamante, bijuterii 40.000 lire sterline, 60.00 dolari, 30.000 yeni japonezi, smulși dela victimele executate în pivnițele G. P. U.-lui; în pivnițele casei tot felul de beuturi, între cari 700 sticle de șampanie franceză. Să nu se uite că Jagoda era unul din cei mari în actualul regim comunist. Ce s'ar găsi oare la ceilalți »tovarăși« mici și mari din fruntea Rusiei! (fostul tovarăș-ambasador« al Rusiei la Paris și-a dotat fata cu zeci de milioane franci francezi). Se vede și din cazul acesta ce înseamnă raiul bolșevic din Rusia, ce înseamnă egalitatea trâmbițată în toată lumea, și cât fond se poate pune pe sinceritatea comuniștilor.

Deschidă-ți ochii!

Unul ce citise ce am scris mai anul trecut despre târguelile Patriarhiei din București cu Anglicanii, îmi arată acum un număr din »Corriere della Sera« în care se spune, că în toiu boalei sale de asfă iarnă, Papa se interesa zilnic de ce este cu Unirea Anglicanilor cu Biserica Autocefală Română, pe care o dorea împlinită »fiindcă socotea că, dacă se face, ea va fi începutul Unirii tuturor Bisericilor.«

Era nedumerit. L-am dumerit însă foarte ușor, arătându-i că este cum zice Prea Fericitul Părinte, pentru că Anglicanii nu se pot uni cu nici un român, dacă nu admit de sfinte toate cele de care s'au lăpădat din porunca lui Enric VIII (Sfintele Taine, Sf. Predanie, Cultul Maicii Domnului etc.), iar Români nu-și pot da mâna cu nici un Anglican decât dacă nu renunță a mai pomeni de cele patru puncte, ce au slujit în 1054 spre a justifica despărțirea Răsăritenilor de Roma (Filioque, azimele șcl.) Așa fiind lesne de priceput de ce Unirea Anglicanilor cu Ortodocșii-Neuniți, nu poate fi decât preludiul Unirii celei mari și sfinte.

Din nenorocire însă aceasta unire dintre Anglicani și Români-Neuniți, este departe de tot. Scrisoarea pe care Arhiepiscopul de Cantorbeury a adresat Patriarhului Miron, care s'a grăbit să o citească în Sf. Sinod, pentru cine știe a citi printre rânduri, nu prea însemnează mult. Din informațiuni sigure știm, că în desbaterile ce au avut loc la Londra, cei mai mulți au vorbit împotriva unirii cu Biserica Autocefală. Unul din episcopi, a mers până a pronunța la adresa Românilor-Neuniți aceste cuvinte: »Timeo Danaos et dona ferentes.« Dacă totuși au fost unanimi a vota mojiunea cunoscută, este numai ca nu cumva Biserica Autocefală să revie asupra recunoașterii validității hirotonirilor anglicane.

La ce le-o fi folosind aste, nu prea pricepem: căci asta ori nimic, tot una e. În antichitate nimeni nu tăgaduia validitatea hirotonirilor la arieni, la pelagieni, monoteliți, donatiști, monofisiți etc. așa cum nici azi nimeni nu contestă că Armenii, Copții, Nestorienii ce au mai rămas încă, Janseniștii, vechii catolicii și lipovenii au hirotoniri valide, fără ca aceste hirotoniri valide să scadă cătuși de puțin urăciunea vreunei erezii sau schisme de astea. Pentru noi scrisoarea Arhiepiscopului anglican nu are mai multă valoare, decât: Le bon billet qu'a Lachâtte!

Ce trebuie să ne preocupe pe noi creștinii, nu este validitatea hirotonirilor, pentru care oricând se va găsi leac, ci dacă mai poate fi îngăduit să ne hărțuim între noi, când vrăjmașul tuturor baté la ușă. Că așa ceva nu ne mai este permis, pare că încep să înțeleagă foarte mulți Ruși, din cei ce trăesc în emigrație. Acum de curând Principele Teodor Dolgoruki, într'o decu-

mentată lucrare intitulată »Sfânta Rusie« pretinde, că mântuire pentru Muscali nu se află decât în restaurarea Țarismului, nu autocrat, cum a fost și a dus Rusia la pierire, ci în în forma unei monarhii populare, »în care nici unui singur om să nu-i lipescă codrul de pâine la care are dreptul tot insul«. Acest descendent din Alexandru II, vede scăparea Rusiei în restaurarea unui stat creștin, a cărui primă grijă va fi Unirea Pravoslavnicilor Muscali cu Biserica Romei«. În noul stat rusesc, asigură Prințul Dolgoruki, toate confesiunile vor fi tolerate și sprijinite de Stat. Ovreei se vor bucura de o anumită autonomie, iar Sinagoga lor va fi sprijinită și controlată de Statul, care nu va permite nici un fel de activitate numai celor ce-și zic fără de Dumnezeu, athei.

Un program frumos, pe care orice creștin îl poate dori să fie realizat și aplicat în mod cinstit. Dorindu-i dar și noi izbândă Prințului autor, nu trebuie să uităm că Rusia, autocrată cum a fost, bolșevică așa cum e sau monarhie populară cum îi dorim să ajungă, rămâne pentru Români, vecinul cel mai puternic și cel mai primejdios. Și mai ales că mai știm că în hebdomadarul »Vosroszenie« se scrie că în Papa Rușii din ziua de azi au aflat pe sprijinitorul patriei lor nenorocite. Sofia Brujinsca afirmă în altă gazetă, că până în Siberia a auzit pe Ruși vorbind de Papa »Protectorul lor, adevăratul lor Batușka (Părinte)«.

La începutul secolului acestuia, auzind pe Mitropolitul Iosif Gheorghiu spunându-mi că Biserica Catholică nu e nici eretică, nici schismatică, l-am întrebat de ce atunci nu avem cu ea legături irenice, ca și cu celelalte Patriarhii Răsăritene și mi-a răspuns: Fiindcă nu vrea Rusia!

Mă întreb prin urmare, ce va fi când Rusia refăcută și în pace cu Roma, ne va impune ea, Unirea? Pentru cei ce cred, că Rusia e sfârșită și-și inchipuiesc că Bucureștii vor domina Ortodoxia-Neunită, o amară desamăgire; iar pentru Țară și Poporul Român, o nouă umilire cu totul de prisos.

La asta nu se gândesc cărmuitorii miopi, cari nu pot zări ce cuprinde ziua de mâine și nici nu se ostesc să-și puie ochelari, ca să vadă mai bine viitorul.

De ar face măcar unii dintre ei astfel, foarte ușor am putea evita umiliri și tiranii fatale, dacă continuăm a ne ascunde ca struțul, care nu știe a se feri de primejdii altfel, decât vârandu-și capul în nisip.

Noi însă ne facem datoria punându-le sub ochi adevărul și rugându-i cu lacrimi, să se gândească bine ce fac. Să nu se mai spuie măcar de acum înainte, că mintea cea bună nu-i vine Românului decât la sfârșit, când nu-i mai poate folosi la nimic altceva, decât a pricepe pentru ce suferă dureri ce s'ar fi putut evita.

M. T. C.

Publicații periodice

de I. GEORGESCU

Și ce accente, mișcătoare și astăzi, nu găsește numitul redactor în ziua de Sîn-Petru (29. 6.) 1867! »Oprește secole trecută cu fericirile și nefericirile lor peste omenime«, scrie el în această zi jubilară, »de când principele apostolilor cu sângele său vărsat pentru credința mântuitoare sigilă întemeierea scaunului primațial al Bisericii lui Cristós. De atunci și până astăzi, câte tronuri puternice n'a văzut lumea cutropindu-se și dispărând ca o umbră sau ca oricare alt fenomen efemer! Biserica creștină catolică singură a îndurat toate viscoalele, toate atacurile inamice; pentru că Domnul a dat întărire Bisericii sale întărirea lui Petru, pe care l-a încredințat a paște mielulei săi, pe cari cu sângele său i-a agonisit spre mântuire, precum cântă Biserica de ritul grec în ziua de azi. Ea stă neclătită și în prezent, ridicându-și prin gura succesorului lui Petru cu putere, vocea sa ca o stavilă mântuitoare în contra torentului ideilor și principiilor pseudo-culturei și lumea stă uimită la vederea fieștei supuneri și ascultări, cu care zeci și sute de milioane de credincioși primesc învățătura salutară, bine știind că, din corabia lui Petru însuși Domnul învață popoarele (Luca V, 3). Și ceea ce a fost și a făcut Biserica în trecut, ceea ce este și face dânsa în prezent, aceea va și rămânea ea și va lucra pururea, pentru că Domnul puterilor o edifică pe Piatră, ca porțile iadului să nu o poată birui niciodată (Matei XVI, 18)«.

Să nu credem, însă, că astfel de mărturisiri de credință catolică publică, în această revistă, numai redactorul ei, Silași. Nu! Colaboratorii săi îl secondeză.

Iată, de pildă, sum talmăcește G. Trăilă, un paroh greco-catolic, ce înseamnă a fi unit? »Unit atâta înseamnă«, lămurește el, »cât a ținea credința catolică și apostolică a Romei și a fi cu ascultare și supunere către Papa, către S. Petru, către Dumnezeu...« — Iar Teodor Petrișor, un teolog dela Blaj, dă un frumos și documentat studiu »Sîn-Petru învinge Roma«. După ce evidențiază contrastul cel mare între creștinism și păgânism, între Seneca, profesorul și ministrul lui Neron, de o parte, și între S. Petru, întemeietorul și timp de 25 de ani, episcopul Bisericii Romane, el încheie: »Atunci se făcu al doilea și eternul imperiu roman; atunci el edifică al doilea capitoliu, unde nu se mai denumesc consuli, ci apostoli și unde nu se mai hotărăște războiul, sclăvie și stărpirea națiunilor, ci pace și libertate«.

Aceste glasuri de Români uniți merită atenție cu atât mai mult, cu cât ele răsună în inima josefismului, la Viena.

Ne-ar duce prea departe să înșirăm toate materiile publicate în această excelentă revistă. Din cele multe, ne mărginim a semnală cele despre autonomia bisericii române înainte de unire (I. 25), despre inde-

pendența ei (II. 49, 61, 89), despre observarea canoanelor diecezane (I. 13), corespondențe interesante din toate centrele Transilvaniei (aproape în fiecare număr), apoi folositoare notițe bibliografice despre cărți: ca Caesaris Baronii Annales, ed. A. Theiner (I. 23); Annus ecclesiasticus graeco-slavicus I. Martinov Cazaniensis S. I.; Pitra, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta (4 vol.); Maistre, Examen dela philosophie de Baron (I, 35); Se la libertà d'insegnamento sia un diritto... dal Ces. Cantu; Wann wurden unsere Evangelien verfasst von C. Tischendorf; Histoire diplomatique de la guerre d'Orient, 1854; Pellarin ch., Essai critique sur la philosophie positive; Cournot M., Des institutions d'instruction publique en France (I. 46-47). Câte o lucrare mai însemnată ca »Viața lui Isus« de E. Renan e analizată cu deamănuntul (I, 40, 53, 66, 77, 87, 10 prof. G. Pop). La fel romanele de G. Barișiu, din punct de vedere moral (II, 199). Sunt interesante și frecvente ochirile prin lumea politică (aproape în fiecare număr), precum și discuțiile teoretice și practice în legătură cu diferitele sinoade: provincial, eparhial, protopopesc: și altele.

O rubrică importantă a »Sionului Romanesc« e »amvonul« unde se publică din când în când predici și memorabile discursuri ocazionale.

Amvonul.

foaie bisericească pentru lucrări din sfera elocinței sacre, redactată de preotul-profesor Iustin Popfiiu din Oradea (1868, 1871 și 1881), aduce la mai mare dezvoltare rubrica menționată, la urmă, din »Sionul Romanesc«. Redactorul acestei foi e unul din cei mai străluciți predicatori români. El e apreciat foarte mult, în această calitate, chiar și de Maghiari, cari îl invită să le vorbească la diferite ocazii solemne (în Vinerea Patimilor, în ciclul de predici asupra Prea Curatei Fecioare Maria în Orada la 1874, asupra lui Francisc Deák etc.).

E interesant de văzut ce rost atribue redactorul predicilor și cuvântărilor ce publică. »Observ numai cu privire la cuvântările ce se publică«, scrie el (I, 5). »că nu le pot privi acestea de lucrări, cari să le ia cineva înainte în ora din urmă, să le învețe de-a rostul și să le recite așa cum sunt, turmei sale. Nu mi-a fost — nu mi poate fi scopul a da — ca să mă exprim astfel vestmânt gata, ci a întinde numai materia din care să și croască fiecare vestmântul după starea, priceperea, lipsele și cerințele ascultătorilor săi. Preotul care nu se pregătește cu conștiință la mărețul act ce are a împlini, care nu meditează însuși, și încă mult și adânc asupra temei sale, acela nu va binevesti niciodată cu acea uncțiune sufletească, cu acea convingere și căldură a inimii, cari singure sunt în stare a încorona

osteneala cu rezultat favorabil. — Să nu cerce, dar, nimenea în cuvântările ce se publică alta decât ceea ce vor să fie, adică material și îndreptar, care nu are scopul a-i face de prisos, ci numai de a-i ușura lucrarea proprie».

Redactorul are oroare de »lucrul de clacă«, ținând seamă de maxima lui Quintilianus (l. IX. 9) care zice că a lucra mai rău decât cum poți, e nu numai neglijență, ci și perfidie și tradarea cauzei întreprinse.

Cele mai multe predici sunt asupra Duminecilor și sărbătorilor anului obișnuit în Biserica orientală. Remarcăm dintre aceste predici pe cea despre moartea sfinților apostoli Petru și Pavel (l. 324), despre sfânta cuminecătură (l. 677), precum sfaturile părintești de practicat împotriva ieșirii dela predică (l. 251, 315).

Sunt, între altele, și două importante cuvântări ocazionale; una la înmormântarea episcopului Samuil Vulcan de Vasile Erdelyi-Ardeleanu (l. 561), și alta la îngroparea mitropolitului Alex. Sterca Siulușiu de canonicul Elia Vlăsa (l. 521).

CRONICI

— **S. Părinte complet restabilit.** Duminecă, 4 Aprilie crt., S. Părinte a reluat audiențele generale primind numărul pelerinaj francez venit ca să prăzmiască aniversarea a 50-a dela audiența acordată de Papa Leon XIII, Sfintei Teresa a Pruncului Isus. Pelerinajului îi s'au mai adăugat numeroși alți pelerini străini precum și un grup de clerici din Seminarul din Viena. Pelerinii au oferit Sanctității Sale, într'un cadru potrivit, vâul pe care S. Teresa de Lisieux l-a purtat în amintita audiență din 1887.

— **Agru la Petrani.** În 25 Martie, de sărbătoarea Bunei-Vestirii, credincioșii din Petrani au avut parte de o adevărată înălțare sufletească. Agru a ținut o șezătoare la care au participat preoții din jur și alți delegați ai Agrului din comunele învecinate. În după masa zilei de 25 Martie s'a oficiat în biserică Paraclisul în cinstea Preacuratei, de către preoții. Em. Chira, Gh. Mureșan și A. Boșca, la care au luat parte un număr mare de credincioși. După serviciul divin în școala primară avu loc șezătoarea Agrului, cu un program bogat și variat. A conferențiat pâr. G. Mureșanu din Prisaca despre »Sufletul copilului«. Conferința pâr. Mureșanu a stors lacrimi din ochii ascultătorilor cari urmăreau vorbele conferențiarului cu viu interes. A vorbit apoi pâr. Emanuil Chira despre »Primejdia comunismului« arătând în câteva cuvinte marea primejdie ce amenință, dacă omenirea va trăi și mai departe fără Dumnezeu. Pâr. A. Boșca mulțumește tuturor pentru participarea la aceasta sărbătoare și roagă pe toți credincioși să ia parte activă și să lucreze în cadrele Agrului și a Reuniunii Mariane.

Remarcăm prezența la această șezătoare, a D-lor: dir. inv. T. Butură și D-l și D-na inv. Taltea. Meritul serbării îi revine harnicului preot local, A. Boșca, care a muncit mult pentru reușita acestei serbări.

Un participant: I. V. S.

— **„Pax Romana“ în teritoriile de Misiuni.** Înfloritoarea asociație „Pax Romana“ care numără în prezent 42 de federațiuni în 28 de țări deosebite, credincioasă inițiativelor sale, s'a adresat decurând, Delegatului Apostolic din Grecia și Turcia pentru a obține, cu asentimentul Arhiepiscopului din Atena, întemeierea unei asociații catolice a studenților universitari. La fel s'a intervenit și pe lângă Delegatul Apostolic din Bulgaria și Vicarul Apostolic din Suedia. Până și Finlanda caută să intre în legături cu „Pax Romana“. Dat fiind nivelul religios și intelectual ajuns acum în unele țări de misiuni, e necesară și aici organizarea Acțiunii Catolice printre universitari. În Shanghai, Peking, Tokyo și Trikinopoli există de ani începuturi de felul acestă și „Pax Romana“ le oferă modalitatea de a intra în legături cu studenții europeni și americani. *Catholic Students Societys* of Ceylan, face deja parte din „Pax Romana“, iar organizația S. Bellarmino din Indiile Olandeze i se va asocia în cursul anului 1937. Cu India, China, Japonia, Irak și Palestina. „Pax Romana“ ține raporturi strânse, sporind în felul acesta, din an în an, numărul inelelor lanțului care îi unește pe studenții catolici din diferite țări.

— **Din activitatea celor fără Dumnezeu.** Presa poloneză, publică informații foarte interesante, provenitoare direct din Mosca, cu privire la isprăvile mai noi ale organizațiilor celor fără Dumnezeu. Activitatea acastora s'a intensificat foarte mult, din cauza că în masele țărănești pătrunde și se răspândește foarte cu greu spiritul comunist și învățăturile nefaste ale acestuia, dată fiind credința lor religioasă adâncă și alipirea față de Biserică. Mai nou comitetul central executiv al celor fără Dumnezeu a hotărât să intensifice propaganda antireligioasă la sate. În acest scop formează în toate satele grupuri restrânse de propagandiști pentru a-i iniția pe țărani în acest fel de învățături și acțiuni josnice. În fruntea acestor nuclee va fi numit câte un membru al vreunei organizații atee, care și-a dovedit fidelitatea sa față de regimul dominant, care este propagandist și organizator specializat și care a frecventat cursurile antireligioase ce se țin în diferite centre ale Rusiei, pe cheltuiala statului sovietic. Autoritățile centrale și locale sunt datoare să dea concursul nelimitat acestor nuclee de propogandă antireligioasă, de care șefii organizației atee își leagă toată nădejdea. Firește, această muncă, dealfel nu ușoară, nu se face din curat idealism. Diriginții nucleelor rurale vor primi un onorar special de 50 ruble pe lună ceea ce însemnează o cheltuială de 75 milioane ruble, dacă ținem seamă că în Rusia de azi sunt 15 milioane de colectivități.

rurale. La aceasta se mai adaugă sume importante destinate pentru propaganda printre muncitori și alte categorii de cetățeni. Cum se vede, sumele cheltuite spre fericirea omenirii nu sunt tocmai neglijabile. În afară de aceasta comitetul central al ateilor a fixat un premiu special de 25.000 ruble pentru cea mai bună carte cu caracter antireligios, publicată în cursul acestui an, destinată pentru propaganda printre mase. S'a mai votat și o sumă de 400.000 ruble pen-

tru pregătirea unui film grandios, care să ridicolizeze activitatea misionară a Bisericii catolice, și care să se poată rula, cu scop de propagandă, și la țară. E interesant să se știe că la această hotărâre s'a ajuns în urma știrilor, primite dela trimișii lor speciali, despre splendida reușită a grandiosului Congres Euharistic Internațional din Manila, care a enervat până la exasperare și a provocat această furoare a conducătorilor ateii din Moscova.

Mare Pelerinaj Național Român la Roma și în Italia

organizat de: **A. G. R. U. (Asociația Generală a Românilor Uniți)**

sub Patronajul Înaltului Episcopat al Bisericii Române-Unite

Organizarea voiajului: **Oficiul „CIT” (Compagnia Italiana Turismo)**

GRUPUL „A”

PROGRAM:

Joi, 29 Aprilie. — Concentrarea participanților la JIMBOLIA. Delegații AGRU-lui și ai Companiei Italiene de Turism vor aștepta participanții dela orele 10 — dimineața pe peronul gării Jimbolia. Dela orele 16. — toți pelerinii vor fi aranjați în vagoanele speciale.
20.20: pl. Jimbolia.

Vineri, 30 Aprilie. — 11.50: sos. la Postumia. Distribuirea coșulețelor de voiaj pentru dejun. — 12.10: pl. din Postumia. — 19.22: sos. la VENEZIA.

Sâmbătă, 1 Mai. — Dimineața: Vizitarea orașului pe jos, cu ghid.
După amiază: Excursiune cu vaporetul la LIDO.

Duminecă, 2 Mai. — Dimineața: Sf. Liturghie solemnă de Paști la Basilica S. Marc. Continuarea vizitărilor pe jos, cu ghid.

După amiază: La libera dispoziție.
18'10: pl. Venezia. Cina cu coșulețe de voiaj. — 23.20: sos. MILANO.

Luni, 3 Mai. — Dimineața: Sf. Liturghie la Domul din Milano. Vizitarea orașului cu autocar și ghid.

Marti, 4 Mai. — 8.10: pl. Milano. — 13.10: sos. FIRENZE. — Vizitarea pe jos a orașului.

Miercuri, 5 Mai — Dimineața: Continuarea vizitelor pe jos cu ghid.

După amiază: Liber. EXCURSIUNE FACULTATIVĂ LA PISA (Supliment lei 150). Vizitarea Domului, Turnului aplecat, Cimitirului celebru.

Joi, 6 Mai — Dimineața: Excursiune cu tramvai la FIESOLE.

13'17: pl. din Firenze. 17'40: sos. ROMA.

Vineri 7 Mai și Sâmbătă 8 Mai vizitarea monumentelor și a orașului Roma.

Duminecă, 9 Mai — Inaugurarea Colegiului Român-Unit. Audiența la sf. Părinte.
După amiază: Liber.

Luni, 10 Mai — Serbarea națională de 10 Mai. Serviciu divin în Biserica Românească.

Marți, 11 Mai — Dimineața: Liber.
13'15: pl. ROMA. 21'28: sos. PADOVA.

Miercuri, 12 Mai — Vizitarea bisericii Sf. Anton. 9'46: pl. PADOVA. 13'10: sos. TRIESTE. Dejun în Restaurantul Gării. 15'30: pleacarea din TRIESTE 17'10: sos. POSTUMIA. Distribuirea coșulețelor de voiaj pentru cină. 17'30: pl. POSTUMIA.

Joi, 13 Mai — 12'15: sos. JIMBOLIA.

GRUPUL „B”

PROGRAM:

29 Aprilie — 9 Mai: Programul identic ca la grupul A.

Luni, 10 Mai — Dimineața: Serbare Națională de 10 Mai. Serviciu divin la Biserica Românească.
17'50: pl. ROMA. 20'57: sos. NAPOLI.

Marți, 11 Mai. — Liber. Excursiune Facultativă la insula Capri. Vizitarea eventuală a grotei de azur (Supliment lei 540).

Miercuri, 12 Mai. — Excursiune cu trenul la POMPEI. Vizitarea săpăturilor.

După amiază: Vizitarea orașului în autocar cu ghid.
20.12: pl. NAPOLI.

Joi, 13 Mai. — 852: sos, PADOVA. Vizitarea pe jos a orașului și a bisericii Sf. Anton, cu ghid. Dejunul în Restaurantul gării.
16.25: pl. PADOVA. 17.05: sos. VENEZIA.

Vineri, 14 Mai. — 10.30: pleacă din VENEZIA. 13.10: sos. TRIESTE. Dejunul în Restaurantul gării. 15.30: pl. din TRIESTE 17.10: sos. POSTUMIA. Distribuirea coșulețelor de voiaj pentru cină.
17.30: pl. POSTUMIA.

Sâmbătă, 15 Mai. — 12.15: sos. JIMBOLIA.

Condițiuni de participare

Prețul de participare la acest pelerinaj este următorul:

	GRUPUL „A” Venezia-Milano- Firenze-Roma	GRUPUL „B” Venezia-Milano- Firenze-Roma- Napoli
Tren cl. III-a și pensiuni sau mănăstiri (bărbați separați de femei)	Lei 7.500'—	Lei 8.500'—
Tren cl. III-a și hoteluri de b. categorice	Lei 9.200'—	Lei 10.000'—
Tren cl. II-a și hoteluri de bună categorie	Lei 11.000'—	Lei 12.000'—

In acest preț se cuprinde: Biletul de tren dela Jimbolia la Roma, resp. Napoli, și înapoere. 2. Intreținerea completă dela Postumia la Postumia, fie în pensiuni și ospicii mănăstirești sau în hoteluri de categorie bună. 3. Toate excursiunile și vizitele cuprinse în program. 4. Intrările în muzee și locuri de vizitat. 5. Transportul Persoanelor și bagajelor dela gară la hotel și viceversa. 6. Taxele de sejur, bacșișurile. 7. Ghizi în diferitele orașe.

Nu sunt cuprinse în preț: Băuturile și serviciile speciale, Băile, Hamalii în gări, întreținerea pe parcursul jugoslav.

Pașapoarte: Fiecare participant se va îngriji personal de obținerea dela Prefectura Județului respectiv a unui pașaport individual sau familiar pe care va trebui să-l prezinte biroului unde s'a înscris 10 zile înainte de data fixată pentru plecare. Pentru pașapoarte românești nu sunt necesare niciun fel de vize. Participanții cu pașapoarte streine vor plăti un supliment de lei 600, pentru viza română de înapoere și viza jugoslavă de tranzit. Cei cari preferă să fie cuprinși în Pașaportul colectiv, de scoaterea căruia se vor îngriji organizatorii, vor prezenta la înscriere: Un certificat de cetățenie; și bărbații dela 17—51 ani certificat militar tip, dela cercul de recrutare. Tot atunci vor plăti și toate taxele de pașaport (cca 1000 Lei).

Doamnele și Domnișoarele sunt rugate a lua cu sine un costum național pentru Audiență la Sf. Părinte și pentru recepții și festivaluri.

Pot participa la pelerinaj: persoane de orice confesiune, cu condițiunea să se supună și să respecte în total caracterul și scopul acestuia.

Inscrierile: se primesc cu aconto de Lei 3000 de persoană, restul plăindu-se cel mai târziu la 20 Aprilie a. c. la:

Biroul Central al AGRU-lui: CLUJ: Str. Nicolae Iorga No. 6—8.

Mitropolia unită: Blaj (Jud. Târnava-Mică). Oficiul CIT (Compagnia Italiana Turismo) București: Calea Victoriei 53.

S. A. R. P. I. M. Timișoara IV. Strada I. C. Brătianu 47.

Cernăuți: Str. Regele Ferdinand No. 39.

Galați: Str. Col. Boyle No. 21.

*

P. S. Deoarece unii dintre frații preoți, doritori a participa la pelerinaj, n'ar putea lipsi de-acasă în sărbătorile Învierii, se va organiza și un al treilea grup de călătorie, cu plecarea din Jimbolia a treia zi de Paști. Programul și condițiunile de participare cele de mai sus. — Acesta însă numai dacă se vor găsi cel puțin 25 de participanți la acest grup. E de dorit să se facă anunțările cât mai curând, spre a se ști din vreme dacă se poate constitui grupul.

BIBLIOGRAFIE

Iuliu Maior: Durerea sora noastră nedespărțită. Blaj, Tipografia Seminarului gr. cat. 1936. In 18°. Pagini 152. Prețul 12 Lei.

Nr. 13 al bibliotecii „Cărțile bunului creștin” îl formează volumul de mai sus al aceluși scriitor păr. Iuliu Maior, autor a mai multor lucrări religioase pentru popor. Constă din trei părți: durerea înainte de Hristos, mângăierile religiei creștine

pentru cei îndurerăți și mângăieri pentru diferite prilejuri. Istoria omenirii e mărturie că a fi om înseamnă a suferi. Inșă în raport cu durerile noastre, cât au avut de suferit Isus Hristos, Maria, Sfinții, Creștinii cei dinți! Mângăierile în durere ni le oferă — nu banii, bogățiile sau plăcerile — ci Sf. Scriptură a cărei idee în privința aceasta e cuprinsă în cuvintele: „Dumnezeu pedepsește mai ales pe copiii săi cei mai dragi; pe aceștia îi bate cu sbiciurile durerii, ca să-i trezească din amorțeala păcatului și să-i întoarcă la calea adevărului”.

Pe drept se plânge autorul că pe când la alte popoare cărți de mângăiere în durere se află în nenumărate ediții de diferiți autori, Sf. Scriptură se vinde în sute de ediții, la noi la Români cărțile religioase nu trec, stau în librării ani întregi nedescăcute. Cauza nu e prețul mare — pentru că nu se urmărește câștig material — ci lipsa de interes și lipsa de propagandă.

Trăim vremuri în cari durerile sunt mai multe și mai mari ca oricând în toate clasele sociale. Cartea păr. Maior e binevenită și unica în acest gen („Durerea” de E. Bougod tradusă de păr. Iacob Nicolescu e epuizată).

Trebuie deci răspândită, și în această privință păstorii sufletești au cuvântul.

Iuliu Maior: Tâlcul Evangheliilor din toate Duminecile de peste an. Blaj, Tipografia Seminarului gr. cat. 1936. In 18°. Pagini 253. Prețul 34 Lei.

Volumul de mai sus — No. 14 din biblioteca „Cărțile bunului creștin” — cuprinzând tâlcul alor 57 de evanghelii pentru Dumineci și Duminecile speciale, e continuarea broșurei Tâlcuirea apostolilor din toate Duminecile de peste an (Nr. 7), Tâlcuirea evangheliilor din toate sărbătorile de peste an (Nr. 9) și Tâlcuirea apostolilor din toate sărbătorile de peste an (Nr. 10).

În felul acesta avem pe 1023 de pagini Tâlcul întregii Sf. Scripturi ce se citește în Dumineci și sărbători la sf. Liturghie. În interpretare autorul a urmat modul omiletic: se reproduce rând pe rând fiecare stih al evangheliei, tâlcul aceluia, iar de încheiere câteva puncte rezumative — pe cari preotul le poate desvolta în predică, iar mireanului îi folosesc ca meditație. Limba și stilul e pe înțelesul tuturor având în vedere că evangheliile sunt scrise pentru toți deopotrivă.

O recomandăm călduros tuturor sufletelor doritoare de înaintare în viața spirituală. M.

XVII. Anuarul liceului „Petru Maior” din Gherla pe anul școlar 1935—36, publicat de directorul liceului Emil Precup, Tipografia „Aurora”, Gherla, 136 pagini în 8°.

Distinsul director al liceului „Petru Maior” din Gherla, care nu e la cea dintâi lucrare rodnică a sa, a avut fericita idee de a ridica, în fața școlii, ce conduce, chipul turnat în bronz al patronului ei deschizător de operă, ctitor de țară. Solemnitatea desvelirii monumentului s'a făcut la 3. V. 1936 în prezența P. S. Sale Episcopului Iuliu Hossu și a reprezentanților diferitelor autorități și societăți culturale (Prefectură, Primărie, Astra, Societatea Scriitorilor Români). Se publică și discursurile acestor reprezentanți. Afară de discursul directorului, remarcabil e cuvântul d-lui Emil Isac, reprezentantul Soc. Scriitorilor Români. „Aduc omagiile Scriitorilor Români” — zice acesta din urmă — „și pioasa recunoștință a aceluia cari luptă cu arma cea mai suverană, dar și cea mai periculoasă: cu pana. Condeiul poate doborî țări și poate înălța minți. Poate lumina întunerecul imens din suflete și poate picura aur și lacrimi și zâmbet pe drumul chinuit al zilei.

„Este o mare fericire pentru noi, care nu avem, decât această armă în mâinile noastre, că Petru Maior n'a avut decât aceeași unealtă în mâini pe care o avem și noi epigonii. Dar condeiului i-a dictat tărie conștiința, și conștiința a izvorit din geniu, și geniu lui Petru Maior a fășnit din Roma eternă care n'a putut fi doborâtă niciodată, nici întrecută, nici adumbrită, nici micșorată. Pretul îndeni, unde azi, este puternic scrișul românesc bate inima mare a latinității, sub scutul căreia ne putem pune oricând în vremuri grele, în vremuri bune”. Ce cuvinte frumoase și adevărate! Păcat, că, din această colecție de discursuri ocazionale, lipsește acela al d-lui conferențiar Sever Pop în numele universității din Cluj despre latinitatea noastră. Ar merita să fie tipărit ulterior. (19).